Utorok 15. februára 2022

P9_TA(2022)0024

Geneticky modifikovaná sója GMB151 (BCS-GM151-6)

Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. februára 2022 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje uviesť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju GMB151 (BCS-GM151-6), sú z nej zložené alebo vyrobené (D075506/01 – 2021/2947(RSP))

(2022/C 342/03)

Európsky parlament,

— so zreteľom na návrh vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju GMB151 (BCS-GM151-6), sú z nej zložené alebo vyrobené (D075506/01,

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách ([1]), a najmä na jeho článok 7 ods. 3 a článok 19 ods. 3,

— so zreteľom na hlasovanie Stáleho výboru pre potravinový reťazec a zdravie zvierat podľa článku 35 nariadenia (ES) č. 1829/2003, ktoré sa konalo 4. februára 2022 a ktorým sa rozhodlo, že sa nevydá žiadne stanovisko,

— so zreteľom na článok 11 a 13 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie ([2]),

— so zreteľom na stanovisko prijaté Európskym úradom pre bezpečnosť potravín (EFSA) 27. januára 2021 a uverejnené 19. apríla 2021 ([3]),

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia, v ktorých namieta proti povoľovaniu geneticky modifikovaných organizmov (ďalej len „GMO“) ([4]) ,

---

([1]) Ú. v. EÚ L 268, 18.10.2003, s. 1.
([2]) Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13.
([3]) Vedecké stanovisko panelu EFSA pre geneticky modifikované organizmy ku geneticky modifikovanej sóji GMB 151 na použitie v potravinách a krmivách podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003 (žiadosť EFSA-GMO-NL-2018.153), vestník EFSA 2021; 19(4):6424, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6424.
([4]) Počas ôsmeho volebného obdobia prijal Európsky parlament 36 uznesení, v ktorých namietal proti povoľovaniu GMO. Okrem toho počas deviateho volebného obdobia prijal tieto uznesenia:
- Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. októbra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje uviesť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2019)0028).
- Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. októbra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2019)0029).
- Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. októbra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 a geneticky modifikovanú kukuricu obsahujúcu kombináciu dvoch, troch alebo štyroch genetických modifikácií MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 a DAS-40278-9, sú z nich zložené alebo vyrobené, podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (Prijaté texty, P9_TA(2019)0030).
- Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. novembra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú bavlnu LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2019)0054).
- Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. novembra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju MON 89788 (MON-89788-1), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2019)0055).

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. novembra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje umiestniť na trh výrobky, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 a čiastkové kombinácie MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 a NK603 × DAS-40278-9, sú z nich zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2019)0056).

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. novembra 2019 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 a geneticky modifikovanú kukuricu obsahujúcu kombináciu dvoch, troch, štyroch alebo piatich genetických modifikácií Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 a GA21, sú z nich zložené alebo vyrobené, podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (Prijaté texty, P9_TA(2019)0057).

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. mája 2020 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2020)0069).

— Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. novembra 2020 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách povoľuje uvádzať na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 87427 × MON 89034 × MIR 162 × NK603 a geneticky modifikovanú kukuricu kombinujúcu dve alebo tri z transformácií MON 87427, MON 89034, MIR162 a NK603, sú z nich zložené alebo vyrobené, a ktorým sa zrušuje vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2018/1111 (Prijaté texty, P9_TA(2020)0291).

— Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. novembra 2020 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje uviesť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2020)0292).

— Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. novembra 2020 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 a geneticky modifikovanú kukuricu obsahujúcu kombináciu dvoch, troch alebo štyroch genetických modifikácií MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 a NK603, sú z nich zložené alebo vyrobené, podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 (Prijaté texty, P9_TA(2020)0293).

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 17. decembra 2020 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2020)0365).

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 17. decembra 2020 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 a geneticky modifikovanú kukuricu obsahujúcu kombináciu dvoch alebo troch genetických modifikácií MON 87427, MON 89034, MIR162 a MON 87411, sú z nich zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2020)0366).

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 17. decembra 2020 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2020)0367).

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 17. decembra 2020 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 88017 (MON-88Ø17-3), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2020)0368).

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 17. decembra 2020 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 89034 (MON-89Ø34-3), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2020)0369).

— Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. marca 2021 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú bavlnu GHB614 × T304-40 × GHB119, sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2021)0080).

— Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. marca 2021 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje uviesť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2021)0081).

Utorok 15. februára 2022

— so zreteľom na článok 112 ods. 2 a ods. 3 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín,

A. keďže 9. októbra 2018 spoločnosť BASF SE so sídlom v Nemecku predložila v mene spoločnosti BASF Agricultural Solutions Seed US LLC so sídlom v USA (ďalej len „žiadateľ“) žiadosť o povolenie umiestniť na trh potraviny, zložky potravín a krmív, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju GMB151 (ďalej len „geneticky modifikovaná sója“), sú z nej zložené alebo vyrobené, v súlade s článkami 5 a 17 nariadenia (ES) č. 1829/2003; keďže táto žiadosť sa týka aj umiestnenia na trh produktov, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju alebo sú z nej zložené, na iné účely ako potraviny a krmivá, s výnimkou pestovania;

B. keďže EFSA prijal 27. januára 2021 kladné stanovisko, ktoré bolo uverejnené 19. apríla 2021;

C. keďže geneticky modifikovaná sója bola vyvinutá tak, aby poskytovala toleranciu voči skupine herbicídov známych ako inhibítory HPPD, ako sú izoxaflutol, mezotrión a tembotrionín, a produkuje insekticídny proteín (Bt toxín) Cry14Ab-1. b ([5]), ktorý je toxický pre nematódy (škrkavky);

Nedostatočné posudzovanie rezíduí herbicídov, metabolitov a kombinovaných účinkov

D. keďže viaceré štúdie preukázali, že geneticky modifikované plodiny odolné voči herbicídom vedú k vyššiemu používaniu doplnkových herbicídov, čo je z veľkej časti spôsobené výskytom buriny odolnej voči herbicídom ([6]); keďže preto treba očakávať, že geneticky modifikovaná sója bude vystavená vyšším a zároveň opakovaným dávkam doplnkových herbicídov, čo môže viesť k väčšiemu množstvu rezíduí v úrode;

E. keďže podľa harmonizovanej klasifikácie a označovania, ktoré schválila Únia, je izoxaflutol veľmi toxický pre vodné organizmy a existuje podozrenie, že spôsobuje poškodenie nenarodeného dieťaťa ([7]);

F. keďže na účely posúdenia rizika sa v prípade geneticky modifikovanej sóje použil len izoxaflutol; keďže však medzi herbicídy s inhibítorom HPPD patrí celý rad herbicídov vrátane mezotriónu, ktorý by sa mohol na tejto geneticky modifikovanej sóji používať aj vo veľkých množstvách;

G. keďže podľa EFSA možno mezotrión „považovať za látku s vlastnosťami narúšajúcimi endokrinný systém“, zatiaľ čo genotoxický potenciál AMBA, ktorý je produktom rozkladu mezotriónu, „nemožno vylúčiť“ ([8]);

— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 7. júla 2021 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje uviesť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú sóju DAS-81419-2 (DAS–44406–6), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2021)0334).
— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 7. júla 2021 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 a geneticky modifikovanú kukuricu obsahujúcu kombináciu dvoch alebo troch genetických modifikácií 1507, MIR162, MON810 a NK603, sú z nich zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2021)0335).
— Uznesenie Európskeho parlamentu zo 7. júla 2021 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 obnovuje povolenie umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu Bt 11 (SYN-BTØ11-1), sú z nej zložené alebo vyrobené (Prijaté texty, P9_TA(2021)0336).

([5]) Stanovisko EFSA, s. 6 a 7.

([6]) Pozri napríklad Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“, Environmental Management, január 2016; 57(1), s. 31 – 48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 a Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“, Environmental Sciences Europe; 28. september 2012, zv. 24(1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24.

([7]) https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.114.433

([8]) Záver EFSA z partnerského preskúmania účinnej látky mezotrión z hľadiska hodnotenia rizík pesticídov, vestník EFSA 2016; 14 (3):4419, s. 3, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4419.

H. keďže posudzovanie rezíduí herbicídov a produktov ich rozkladu („metabolitov“), nájdených v geneticky modifikovaných rastlinách nepatrí do pôsobnosti vedeckej skupiny úradu EFSA pre geneticky modifikované organizmy (ďalej len „vedecká skupina úradu EFSA“), a preto sa v rámci postupu povoľovania GMO nevykonáva; keďže tento stav je problematický, pretože v prípade GM rastlín môže byť samotná genetická modifikácia ovplyvnená tým, ako rastlina metabolizuje doplnkové herbicídy, a zložením, a teda aj toxicitou metabolitov;

I. keďže vzhľadom na špeciálne poľnohospodárske postupy pri pestovaní geneticky modifikovaných rastlín odolných voči herbicídom existujú špecifické vzorce použitia, expozície, výskytu konkrétnych metabolitov a vzniku kombinovaných účinkov, ktoré si vyžadujú osobitnú pozornosť; keďže úrad EFSA tieto vzorce nezohľadnil;

J. keďže preto nemožno dospieť k záveru, že konzumácia geneticky modifikovanej sóje je bezpečná pre zdravie ľudí a zvierat;

Nevyriešené otázky týkajúce sa Bt toxínov

K. keďže na štúdie bezpečnosti sa použili izolované proteíny Cry14Ab-1 získané z mikrobiálnych rekombinantných systémov ([9]); keďže toxikologické testy vykonané s proteínmi v izolácii majú nízku výpovednú hodnotu, keďže Bt toxíny v geneticky modifikovaných plodinách, ako je kukurica, bavlna a sója, sú vo svojej podstate toxickejšie ako izolované Bt toxíny; keďže je to spôsobené tým, že inhibítory proteázy (ďalej len „PI“) prítomné v rastlinnom tkanive môžu zvýšiť toxicitu Bt toxínov odďaľovaním ich degradácie; keďže tento jav bol preukázaný vo viacerých vedeckých štúdiách vrátane štúdie uskutočnenej pred 30 rokmi spoločnosťou Monsanto, z ktorých vyplýva, že dokonca aj prítomnosť mimoriadne nízkych hodnôt PI zvýšila toxicitu Bt toxínov až 20-násobne ([10]);

L. keďže táto zvýšená toxicita nebola nikdy zohľadnená v posúdeniach rizík EFSA, aj keď je relevantná pre všetky Bt rastliny, ktorých dovoz alebo pestovanie v Únii je schválené; keďže preto nemožno vylúčiť riziká pre ľudí a zvieratá, ktoré konzumujú potraviny a krmivo obsahujúce Bt toxíny, vyplývajúce z tejto zvýšenej toxicity v dôsledku interakcie medzi PI a Bt toxínmi;

M. keďže z viacerých štúdií vyplýva, že boli pozorované vedľajšie účinky, ktoré môžu mať po expozícii Bt toxínom vplyv na imunitný systém, a že niektoré Bt toxíny môžu mať adjuvantné vlastnosti ([11]), čo znamená, že môžu zvyšovať alergénnosť iných proteínov, s ktorými prichádzajú do kontaktu;

N. keďže vo vedeckej štúdii sa zistilo, že toxicita Bt toxínov sa môže zvýšiť aj v dôsledku interakcie s rezíduami z postrekov herbicídmi a že sú potrebné ďalšie štúdie o kombinovaných účinkoch „kumulovaných“ udalostí (geneticky modifikované plodiny, ktoré boli modifikované tak, aby boli tolerantné voči herbicídom a produkovali insekticídy vo forme Bt toxínov) ([12]); keďže posudzovanie možnej interakcie rezíduí herbicídov a ich metabolitov s Bt toxínmi je však mimo pôsobnosti vedeckej skupiny EFSA pre geneticky modifikované organizmy, a preto sa nevykonáva v rámci posudzovania rizík;

Pripomienky príslušných orgánov členských štátov

O. keďže príslušné orgány členských štátov predložili počas trojmesačného obdobia konzultácií úradu EFSA pripomienky ([13]); keďže kritické pripomienky zahŕňali, že mali byť poskytnuté údaje na posúdenie toho, či sa v geneticky modifikovanej sóji hromadia rezíduá herbicídov a metabolity, či geneticky modifikovaná sója dovážaná do Únie môže obsahovať neprijateľné množstvá takýchto rezíduí a metabolitov a aké sú dôsledky subchronickej, vývojovej a reprodukčnej toxicity, že základ pre posúdenie environmentálneho rizika je spojený s množstvom nedostatkov, a preto pretrvávajú neistoty, pokiaľ ide o environmentálne riziko spojené s geneticky modifikovanou sójou, že súčasné štúdie nie sú dostatočné na vyvodenie záveru, že expozícia životného prostredia, a teda účinky na necieľové organizmy

([9]) Stanovisko EFSA, s. 16.

([10]) Macintosh, S.C., Kishore, G. M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L., „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease in inhibitors“, Journal of Agricultural and Food Chemistry 1990, 38, s. 1145 – 1152, https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051

([11]) Pozri preskúmanie Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“, Journal of Applied Toxicology, máj 2016, 36(5), s. 630 – 648, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252

([12]) https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0278691516300722?via%3Dihub

([13]) Pripomienky členských štátov týkajúce sa geneticky modifikovanej sóje sú prístupné v registri otázok EFSA: https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5946

budú zanedbateľné, že by sa mal zohľadniť vplyv pestovania geneticky modifikovanej sóje v producentských krajinách a že „na základe dôkazov uvedených v dokumentácii nie je možné dospieť k záveru o porovnávacom hodnotení sóje GMB151 alebo o jej bezpečnosti“;

Nedemokratické rozhodovanie

P. keďže Komisia uznáva, že je problematické, že rozhodnutia o povolení GMO aj naďalej prijíma bez kvalifikovanej väčšiny členských štátov v prospech takého rozhodnutia, čo je pri povoľovaní výrobkov celkovo dosť výnimočné, no pri rozhodovaní o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách sa to stalo normou;

Q. keďže Európsky parlament vo svojom ôsmom volebnom období prijal celkovo 36 uznesení, v ktorých namietal proti tomu, aby sa GMO uvádzali na trh na použitie v potravinách a krmivách (33 uznesení) a aby sa GMO v Únii pestovali (tri uznesenia); keďže v deviatom volebnom období Európsky parlament prijal už 21 námietok proti uvedeniu GMO na trh; keďže s povolením žiadneho z týchto GMO nesúhlasila kvalifikovaná väčšina členských štátov; keďže medzi dôvody, pre ktoré členské štáty nepodporujú udelenie povolení, patria vedecké obavy týkajúce sa posúdenia rizika;

R. keďže Komisia aj naďalej povoľuje GMO, hoci si sama uvedomuje nedostatky z hľadiska demokracie, nízku podporu členských štátov a námietky Európskeho parlamentu;

S. keďže nie je potrebná žiadna zmena právnych predpisov, aby Komisia nemala možnosť povoľovať GMO, ak sa v odvolacom výbore nedosiahne kvalifikovaná väčšina členských štátov v prospech povolenia ([14]);

Dodržiavanie medzinárodných záväzkov Únie

T. keďže v správe osobitného spravodajcu Organizácie Spojených národov (ďalej len „OSN“) pre právo na výživu z roku 2017 sa konštatuje, že najmä v rozvojových krajinách majú nebezpečné pesticídy katastrofálny vplyv na zdravie ([15]); keďže podľa cieľa udržateľného rozvoja OSN č. 3.9 sa má do roku 2030 podstatne znížiť počet úmrtí a ochorení spôsobených nebezpečnými chemikáliami a znečistením a kontamináciou ovzdušia, vody a pôdy ([16]); keďže povolenie dovozu geneticky modifikovanej sóje by zvýšilo dopyt po tejto plodine, ktorá bola upravená tak, aby bola ošetrená herbicídmi s inhibítormi HPPD, ako sú izoxaflutol a mezotrión, čím by sa zvýšila expozícia pracovníkov v tretích krajinách; keďže riziko zvýšenej expozície pracovníkov a životného prostredia je obzvlášť znepokojujúce v prípade geneticky modifikovaných plodín odolných voči herbicídom vzhľadom na vyššie množstvá používaných herbicídov;

U. keďže odlesňovanie patrí medzi hlavné príčiny poklesu biodiverzity; keďže emisie z využívania pôdy a zmeny vo využívaní pôdy, najmä z dôvodu odlesňovania, sú po spaľovaní fosílnych palív druhou najvýznamnejšou príčinou zmeny klímy ([17]); keďže cieľ OSN udržateľného rozvoja č. 15 zahŕňa cieľ zastaviť odlesňovanie do roku 2020 ([18]); keďže lesy zohrávajú multifunkčnú úlohu, ktorá prispieva k dosiahnutiu väčšiny cieľov udržateľného rozvoja ([19]);

([14]) Ak sa v odvolacom výbore nedosiahne kvalifikovaná väčšina členských štátov v prospech povolenia, Komisia podľa nariadenia (EÚ) č. 182/2011 (článok 6 ods. 3) môže, avšak nemusí dané povolenie udeliť.

([15]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx

([16]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/

([17]) Oznámenie Komisie z 23. júla 2019 s názvom Posilnenie opatrení EÚ na ochranu a obnovu svetových lesov (COM(2019)0352), s. 1.

([18]) Pozri cieľ 15.2: https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/.

([19]) Oznámenie Komisie z 23. júla 2019 s názvom Posilnenie opatrení EÚ na ochranu a obnovu svetových lesov (COM(2019)0352), s. 2.

V. keďže produkcia sóje je hlavnou hnacou silou odlesňovania v lesoch Amazónie, Cerrado a Gran Chaco v Južnej Amerike; keďže 97 % a 100 % sóje pestovanej v Brazílii a Argentíne tvorí geneticky modifikovaná sója ([20]); keďže prevažná väčšina geneticky modifikovaných druhov sóje, ktorých pestovanie je povolené v Brazílii a Argentíne, má tak isto povolenie na dovoz do Únie;

W. keďže Únia je zmluvnou stranou Dohovoru OSN o biologickej diverzite (DBD), z čoho jasne vyplýva, že vyvážajúce aj dovážajúce krajiny nesú medzinárodnú zodpovednosť v oblasti biologickej diverzity;

X. keďže v nariadení (ES) č. 1829/2003 sa stanovuje, že geneticky modifikované potraviny alebo krmivá nesmú mať nepriaznivé účinky na ľudské zdravie, zdravie zvierat alebo životné prostredie a Komisia musí pri príprave svojho rozhodnutia zohľadniť všetky relevantné ustanovenia práva Únie a ďalšie legitímne faktory týkajúce sa posudzovanej záležitosti; keďže medzi takéto legitímne faktory by mali patriť záväzky Únie vyplývajúce z cieľov udržateľného rozvoja OSN, Parížskej dohody o zmene klímy a Dohovoru OSN o biologickej diverzite;

1. domnieva sa, že návrh vykonávacieho rozhodnutia Komisie prekračuje rámec vykonávacích právomocí, ktoré sú ustanovené v nariadení (ES) č. 1829/2003;

2. domnieva sa, že návrh vykonávacieho rozhodnutia Komisie nie je v súlade s právom Únie, pretože nie je zlučiteľný s cieľom nariadenia (ES) č. 1829/2003, ktorým je podľa všeobecných zásad uvedených v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ([21]) poskytovať základ na zabezpečenie vysokej miery ochrany ľudského života a zdravia, zdravia a dobrých životných podmienok zvierat, životného prostredia a záujmov spotrebiteľov v súvislosti s GM potravinami a krmivami, a súčasne zabezpečovať efektívne fungovanie vnútorného trhu;

3. žiada Komisiu, aby stiahla svoj návrh vykonávacieho rozhodnutia;

4. opätovne vyzýva Komisiu, aby nepovolila žiadne geneticky modifikované plodiny odolné voči herbicídom, kým sa v jednotlivých prípadoch komplexne nepreskúmajú zdravotné riziká spojené s rezíduami, čo si vyžaduje kompletné posúdenie rezíduí z postreku geneticky modifikovaných plodín doplnkovými herbicídmi, ako aj posúdenie produktov rozkladu herbicídov a všetkých kombinovaných účinkov aj v súvislosti so samotnou geneticky modifikovanou rastlinou;

5. víta, že Komisia v liste z 11. septembra 2020 adresovanom poslancom konečne uznala, že pri rozhodovaní o povoleniach pre GMO treba zohľadňovať otázku udržateľnosti ([22]); vyjadruje však hlboké sklamanie, že Komisia aj naďalej povoľuje dovoz GMO do Únie napriek neustálym námietkam Európskeho parlamentu a väčšiny členských štátov hlasujúcich proti takýmto povoleniam;

6. vyzýva úrad EFSA, aby si vyžiadal údaje o vplyve konzumácie potravín a krmív z geneticky modifikovaných rastlín na črevný mikrobióm;

7. vyzýva úrad EFSA, aby rozšíril svoje posúdenie rizika s cieľom plne zohľadniť všetky interakcie a kombinované účinky medzi Bt-toxínmi, geneticky modifikovanými rastlinami a ich zložkami, ako aj rezíduá z postrekov doplnkovými herbicídmi a posúdiť súvisiaci vplyv na životné prostredie a zdravie a bezpečnosť potravín;

([20]) International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications, „Global status of Commercialized Biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years“, ISAAA Brief č. 53 (2017), s. 16 a 21, https://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf.

([21]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1).

([22]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

Utorok 15. februára 2022

8. vyzýva Komisiu, aby okamžite pozastavila dovoz geneticky modifikovanej sóje pestovanej v Brazílii a Argentíne, v prípade potreby s použitím článku 53 nariadenia (ES) č. 178/2002, kým sa nezavedú účinné právne záväzné mechanizmy na zabránenie uvádzaniu výrobkov spojených s odlesňovaním a súvisiacim porušovaním ľudských práv na trh Únie;

9. opakuje svoju výzvu na zavedenie európskej stratégie výroby a dodávok rastlinných bielkovín ([23]), ktorá by Únii umožnila stať sa menej závislou od dovozu GM sóje a vytvoriť kratšie potravinové reťazce a regionálne trhy;

10. naliehavo vyzýva Komisiu, aby zohľadnila záväzky Únie vyplývajúce z medzinárodných dohôd, ako sú Parížska dohoda o zmene klímy, Dohovor OSN o biologickej diverzite a ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja; opakuje svoju výzvu, aby bola k návrhom vykonávacích aktov pripojená dôvodová správa, v ktorej sa vysvetlí, ako sa v nich dodržiava zásada „nespôsobovať škodu“ ([24]);

11. zdôrazňuje, že v pozmeňujúcich návrhoch prijatých Európskym parlamentom 17. decembra 2020 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 182/2011 ([25]), ktoré Európsky parlament prijal ako základ na rokovania s Radou, sa uvádza, že Komisia nepovolí GMO, ak kvalifikovaná väčšina členských štátov nebude hlasovať za; žiada, aby Komisia rešpektovala túto pozíciu, a vyzýva Radu, aby pokračovala vo svojej práci a urýchlene prijala všeobecný prístup k tomuto spisu;

12. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.

([23]) Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. januára 2020 o Európskej zelenej dohode (Ú. v. EÚ C 270, 7.7.2021, s. 2), bod 64.
([24]) Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. januára 2020 o Európskej zelenej dohode (Ú. v. EÚ C 270, 7.7.2021, s. 2), bod 102.
([25]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0364.